

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA - 22962

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Mersin'de kayyum atamalarına karşı gerçekleştirilen protesto sırasında Furkan Özen isimli yurttaşın polis tarafından ilkin zırhlı araçla ezilerek, ardından darp edilmek suretiyle gözaltına alındığı ve bu müdahale sırasında sağ bacağına ciddi ezilmeler meydana geldiği iddiaları kamuoyuna yansımıştır. Ayrıca olay yerinde bulunan ve yaşananları kayda alan vatandaşların polis tarafından "Hepinizi alacağız" şeklinde tehdit edilerek baskı altına alındığı belirtilmektedir.

Bu iddialar, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17'nci maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlali anlamına geldiği gibi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesi uyarınca düzenlenen işkence, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele yasağını da açıkça ihlal etmektedir.

Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme'nin (UNCAT) 1'inci ve 16'ncı maddelerinde işkence ve kötü muamelenin her türlü formunun yasaklandığı, devletlerin bu tür fiillerin önlenmesi için tüm gerekli tedbirleri almakla yükümlü olduğu belirtilmektedir. Özellikle UNCAT'nin 12'nci maddesi, yetkililerin işkence veya kötü muamele iddiaları karşısında derhal etkili, tarafsız ve bağımsız bir soruşturma başlatmasını şart koşmaktadır.

Olayın, Anayasa'nın 34'üncü maddesiyle teminat altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı kapsamında barışçıl bir protesto sırasında gerçekleştiği göz önünde bulundurulduğunda, vatandaşların bu haklarını kullanırken polis tarafından kötü muameleye maruz kalmaları, yalnızca ulusal mevzuata değil, aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) yerleşik içtihatlarına da aykırıdır.

Protesto sırasında yaşanan darp, tehdit ve gözaltı süreçleri, Birleşmiş Milletler Kolluk Kuvvetleri Davranış Kuralları'nın 2'nci ve 5'inci maddelerinde belirtilen, kolluk kuvvetlerinin güç kullanımında ölçülülük ve orantılılık ilkeleriyle de bağdaşmamaktadır. Bu durum, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası yükümlülüklerin ihlalini daha da ağırlaştırmaktadır.

Söz konusu iddialar, işkence yasağına sıfır tolerans ilkesine dayalı bir hukuk devleti ilkesine açık bir meydan okuma niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda, iddiaların ivedilikle, etkin ve tarafsız bir şekilde soruşturulması, sorumluların yargı önüne çıkarılması ve vatandaşların temel haklarının korunması adına gerekli önlemlerin alınması bir zorunluluktur.

Bu bağlamda:

1. Furkan Özen'in polis tarafından darp edilmesi ve sağ bacağına ezilmesine ilişkin iddialar doğru mudur? Doğruysa, işkence yasağını ihlal eden sorumlu polis memurları hakkında idari ve adli bir soruşturma başlatılmış mıdır?

2. Protesto sırasında olayları kayda alan vatandaşların polis tarafından "Hepinizi alacağız" şeklinde tehdit edilmesi ulusal ve uluslararası hukuki düzenlemeler ışığında nasıl değerlendirilmektedir? Bu tehditlerde bulunan polisler hakkında işlem yapılmış mıdır?
3. Bakanlığınız, işkence yasağı çerçevesinde kolluk kuvvetlerinin orantısız güç kullanımı ve kötü muamele eylemlerini önlemek adına hangi mekanizmaları uygulamaktadır?
4. Olay sırasında kolluk kuvvetlerinin eylemleri, Birleşmiş Milletler Kolluk Kuvvetleri Davranış Kuralları, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türkiye'nin taraf olduğu diğer uluslararası sözleşmelere uygun mudur? Eğer uygun değilse, bu konuda bir denetim veya eğitim süreci başlatılacak mıdır?
5. Türkiye genelinde 2023 ve 2024 yıllarında polis şiddeti ve işkence iddialarıyla yapılan şikâyet sayısı kaçtır? Bu şikâyetlerin kaçını soruşturma veya kovuşturmaya dönüşmüş, kaçını sonuçlandırılmıştır?
6. Protesto hakkını kullanan vatandaşlara yönelik polis şiddetinin önlenmesi amacıyla, kolluk kuvvetlerine yönelik bir reform planı veya yeni bir eğitim programı yürürlüğe konulacak mıdır?
7. İşkenceye sıfır tolerans ilkesi doğrultusunda, vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini koruma yükümlülüğünü yerine getirmek adına bakanlığınızın geliştirdiği yeni bir politika veya eylem planı var mıdır?